

Plan for digital kompetanse

Vinderen skole 2014 – 2017

Mål etter 2. klasse

Elevene skal kunne bruke en nettleser og gjenkjenne søkefelt

Trinn	Kompetansemål: Kunne lese hypertekst og enkel interaktiv informasjon og bruke bilde- og ikonbasert navigasjon		
	Delmål	Underveis	Mestrer
1	Starte og avslutte en nettleser		
2	Kjenne navnet på minst en nettleser		
2	Bla fram og tilbake på sider i nettleser gjennom å bruke piltastene		
2	Gjenkjenne et søkefelt		
2	Vite hva som menes med søkeord		
1	Gjenkjenne en lenke		
1	Vite at ikke alt som står på Internett er sant		

Eleven skal kunne produsere en enkel sammensatt tekst

Trinn	Kompetansemål: Kunne skrive enkle tekster på tastatur og lagere enkle digitale sammensatte tekster. Kjenner til enkel digital kildebruk og opphavsrett		
	Delmål	Underveis	Mestrer
1	Vite hvordan man lager store og små bokstaver (shift)		
1	Vite hvordan man endrer farge og størrelse på bokstaver (fonttype og farge)		
2	Finne bilder fra et clipartbibliotek tilhørende produktet man bruker		
2	Sette inn et bilde, clipart eller annet visuelt element		
2	Kunne bryte tekst rundt bilder		

Eleven skal kunne bruke enkle digitale verktøy og medier i presentasjon og kommunikasjon

Trinn	Kompetansemål: Kunne bruke enkle digitale verktøy og medier i presentasjon og kommunikasjon		
	Delmål	Underveis	Mestrer
2	Opprette en digital melding i Skype, Facetime, LMS o.l. (LMS = frontier/its learning e.l.)		
2	Gjenkjenne en epostadresse		
2	Vite hvor de skal skrive inn mottakers navn/adresse		
2	Velge mottakere fra en liste		
2	Gjenkjenne emnefelt/overskrift		
2	Bruke besvar (reply) funksjon når man svarer på en melding		

Mål etter 4. klasse

Elevene skal kunne søke og finne relevant informasjon

Trinn	Kompetansemål: Kunne gjøre enkle digitale søk, lese og tolke informasjon fra digitale kilder. Kunne bruke enkle digitale ressurser og verktøy for informasjonsbehandling og læring		
	Delmål	Underveis	Mestrer
3	Kunne skrive inn nettsadresser i adressefelt i nettleseren		
3	Kjenne til minst to søkemotorer (informasjonssøk - google, bing, kvasir jr, bildesøk, digitalt leksikon - SNL, Wikipedia)		
4	Vite hva som menes med faner, og kunne åpne flere i nettleseren		
4	Bruke favoritterfunksjon i nettleser (legge til og fjerne) eller andre verktøy som gjør at man hensiktsmessig gjenfinner nettsadresser		
4	Definere hva som skal være startside i nettleser (hvis mulig)		
3	Kjenne til noen endelser i nettsadresser (.no, .org, .com, .edu)		
4	Kjenne til noen strategier for å finne ut hvem som er eier/forfatter av nettsted		

Elevene skal kunne produsere ulike sammensatte tekster

Trinn	Kompetansemål: Kunne lage digitale sammensatte tekster med ulike elementer og enkle digitale formkrav. Kunne bruke enkel digital kildebruk og opphavsrett, også ved gjenbruk og videreutvikling		
	Delmål	Underveis	Mestrer
4	Skalere bilder slik at størrelsesforhold beholdes		
4	Beskjære bilder		
4	Endre farge og fargemetning		
4	Bruke ulike effekter på bilder (gammel, s/h, kullfarger, gjennomsiktig)		
4	Plassere elementer forover/bakover		
3	Endre skrifttype (font)		
3	Høyre, venstre, blokkjustert, midtstilt		
4	Vite at alle digitale produkter har en eier - det er noen som har rettigheter på produktet		
4	Lage lenker under bilder for å vise til kilde - kopiere lenke og lime inn		
3	Lagre og navngi filer på en hensiktsmessig måte for gjenfinning		

Elevene skal kunne sende e-post

Trinn	Kompetansemål: Kunne bruke et utvalg digitale verktøy og medier i presentasjon og kommunikasjon		
	Delmål	Underveis	Mestrer
3	Sende og svare på epost (svar, videresend, opprett ny)		
3	Fortelle forskjell på feltene "til", "kopi" og "blindkopi"		
3	Fortelle forskjell på "svar til en" og "svar til alle"		
4	Bruke søkefunksjon for å gjenfinne epost basert på avsender og/eller emne		
4	Legge ved filer som vedlegg (eks oppgaver som sendes til lærer) med formål å få tilbakemeldinger		
3	Opprette hensiktsmessig mappestruktur (fagmapper)		
4	Gi eksempler på typisk spam-epost		

Elevene skal bruke regneark for å organisere informasjon i form av tekst og tall

Trinn	Kompetansemål: Kunne lage digitale sammensatte tekster med ulike elementer og enkle digitale formkrav. Bruker enkel digital kildebruk og opphavsrett, også ved gjenbruk og videreutvikling		
	Delmål	Underveis	Mestrer
4	Kjenne til begrepene celle, kolonne og rad		
4	Bruke autosummer-funksjon		
4	Slå sammen celler slik at tekst går over flere kolonner med tall		
4	Bruke de fire regneartene i utregninger i enkeltceller		
4	Bruke filtreringsfunksjon (alfabetisk, numerisk)		
4	Lage et søylediagram		
4	Endre farge på celler		

Elevene skal vite kjennetegn på digital mobbing

Trinn	Kompetansemål: Bruker grunnleggende nettvett og har kunnskap om regler for personvern på Internett	Underveis	Mestrer
	Delmål		
3	Gjenkjenne kjennetegn på digital mobbing (finne definisjon) aktiv (forfølgelse, direkte, trusler, trakassering, filming) og passiv (indirekte, utelukkelse, sosial ekskludering)		
3	Vite at man ikke har lov til å utgi seg for å være en annen (logge på en annens konto med den andres brukernavn og passord eller opprette falsk profil) og sende meldinger fra denne kontoen		
3	Kunne "den gylne regelen"		
3	Vite at man bidrar til digital mobbing gjennom å videresende "morsomme" eller "stygge" bilder eller tekster om andre		
3	Vite at det er like ille å mobbe noen på nett som i virkeligheten		
3	Kjenne til noen man kan kontakte dersom man blir utsatt for mobbing (foreldre, skole/lærer, helsesøster, konfliktrådet, politi)		

Elevene skal vite hva som kan publiseres av personlige opplysninger

Trinn	Kompetansemål: Bruker grunnleggende nettvett og har kunnskap om regler for personvern på Internett	Underveis	Mestrer
	Delmål		
4	Gi eksempler på sensitive personopplysninger		
4	Vite at man ikke skal oppgi sensitive personopplysninger på nett		
4	Vite at andre kan bruke personopplysninger til å stjele identitet til en annen eller lage falske identiteter		
4	Vite at personopplysninger blir brukt til å personalisere reklamebudskap		
4	At bilder som blir delt på bildedelingstjenester kan brukes til å finne ut hvor bildene har blitt tatt		
4	Redegjøre for begrepet "digitalt fotspor"		
4	Redegjøre for begrepet "identitetstyveri"		

Elevene skal ha funksjonell skriveteknikk

Trinn	Mål: Eleven kan bruke touchmetoden	Underveis	Mestrer
4	Eleven vet hvor fingrene skal plasseres på tastaturet (touch).		

Mål etter 7. klasse

Elevene skal kunne gjøre målrettet søk i ulike søkemotorer og digitale medier

Trinn	Kompetansemål: Kunne velge og vurdere informasjon og søkestrategier fra digitale kilder. Kunne bruke ulike digitale verktøy og ressurser for informasjonsbehandling og læring.	Ferdighetsmål	
		Underveis	Mestrer
5	Kjenne til ulike typer søkemotorer for informasjonssøk, kartsøk, bildesøk, digitale leksikon, fagspesifikke sider, video		
7	Søke etter informasjon basert på filtype		
7	Søke etter informasjon basert på dato publisert		
7	Søke etter innhold som er merket med lisens for fri bruk		
7	Kjenne til strategier for å avgrense søk (boolske operatører)		

Elevene skal vurdere troverdighet på nettsider med rammeverket TONE

Trinn	Kompetansemål: Kunne velge og vurdere informasjon og søkestrategier fra digitale kilder. Bruke ulike digitale verktøy og ressurser for informasjonsbehandling og læring.	Ferdighetsmål	
		Underveis	Mestrer
5	Vite at kildekritikk handler om å vurdere alle elementer på en nettside		
6	Kjenne til rammeverket TONE og at bokstavene står for troverdig, objektiv, nøyaktig og egnet		
5	Vite at man skal sammenligne flere kilder når man utøver kildekritikk		
6	Forklare hvorfor det er viktig å vite hvem forfatteren (eller eier av nettsted) er med tanke på å vurdere troverdighet og objektivitet		
7	Vite at tjenesteleverandører bruker søkehistorikk og brukerprofil for å gi personaliserte søketreff		
7	Vite at man må være skeptisk til sider som gir råd om skadelig slanking (pro-ana), bruk av rusmidler og oppfordrer til selvskading og selvmord		
7	Vite at man må være skeptisk til nettsider som drives av ekstremister med tanke på legitimering og rekruttering til sin sak		
7	Vite at man skal være skeptisk til sider som oppfordrer til rasisme, diskriminering og terror		
7	Vite at enkelte nettsider også kan inneholde skadelig programvare (falske meldinger om virus og datamaskinproblemer, innhenting av sensitive personopplysninger)		

Elevene skal kunne produsere og redigere sammensatte tekster med lenket innhold

Trinn	Kompetansemål: Kunne lage digitale sammensatte tekster med lenket innhold. Forstå og bruke digitale formkrav i egne tekster. Referere til digitale kilder og bruker regler for opphavsrett.		
	Ferdighetsmål	Underveis	Mestrer
7	Kjenne til de mest brukte bildeformatene		
5	Lage hyperlenker i løpende tekst og på bilder (lenker til eksternt eller internt innhold og hva man må tenke på når man lenker internt og skal sendes til andre)		
6	Lage en automatisk generert innholdsfortegnelse		
5	Lage ulike typer diagram (tabell, søyle, sektor, linje) til bruk i presentasjon		
6	Kunne fortelle om copyright-symbol (C)		
6	Kunne fortelle om lisenssymbolene i Creative Commons		
7	Vite hva begrepene remix og mashup betyr		

Elevene skal presentere tekst og tall i form av ulike typer diagram

Trinn	Kompetansemål: Kunne lage digitale sammensatte tekster med lenket innhold. Kunne forstå og bruke digitale formkrav i egne tekster. Kunne referere til digitale kilder og bruker regler for opphavsrett.		
	Ferdighetsmål	Underveis	Mestrer
6	Forklare hva slags diagram som passer for ulike typer data		
5	Lage ulike typer diagram (søyle, sektor, linje)		
5	Endre bakgrunn og farger på diagram		
6	Forklare begrepet konstant		
6	Kjenne til enkle typer formatering, feks tekstbryting, type data for celle(r) ol		
6	Slå sammen eller dele opp celler		
7	Vise til kilder hvor man har hentet talldata fra (i enkleste form lenke)		
7	Bruke regneark for å sortere lister fra dokumenter alfabetisk (eller numerisk)		

Elevene skal kunne bruke samarbeidsverktøy og presentere eget arbeid i digitale medier

Trinn	Kompetansemål: Kunne bruke ulike digitale verktøy og medier for å formidle et budskap både i en-til-en og i gruppekommunikasjon.		
	Ferdighetsmål	Underveis	Mestrer
5	Gi eksempler på sensitive opplysninger		
6	Redegjøre for normer man bør følge når man jobber i samskrivingsverktøy på Internett		
5	Redegjøre for flere ulike regler for god nettiquette når det gjelder digital kommunikasjon		
6	Kjenne til flere delingsarenaer på Internett og hva slags type informasjon som de er ment for (dokument, presentasjon, video)		
6	Opprette og kommentere andres tekst i et samskrivingsdokument		
6	Sette inn kommentar/merknad i andres dokumenter		
5	Kunne lese inn en lydfil som besvarelse i LMS eller med annet passende verktøy		
5	Lage distribusjonsgrupper for epost		
7	Vite hva en embed-kode er		

Elevene skal vite hva som kan publiseres av andres personlig opplysninger

Trinn	Kompetansemål: Kunne bruke nettvett og følger regler for personvern på Internett og i sosiale medier.		
	Ferdighetsmål	Underveis	Mestrer
5	Vite at man ikke kan publisere bilder av andre uten samtykke		
5	Vite at aldersgrense for samtykke er 15 år, er man yngre må foresatte gi samtykke		
5	Vite at man kan publisere bilder uten å be om samtykke dersom bildet viser noe generelt (fotballkamp, 17. mai), men man har ikke anledning til å tagge (merke) personer i bildet med navn		
5	Vite at man ikke skal fortelle personopplysninger om en annen til en tredjeperson		
5	Vite at man ikke skal skrive usannheter eller spre rykter om andre på nett		
5	Vite at avstemminger på nett som omhandler personer kan være former for digital mobbing		
5	Kjenne til noen steder man kan få hjelp til å fjerne informasjon om seg selv, f.eks. skoleledelse, politi og slettmeg.no		

Elevene skal ha funksjonell skriveteknikk

Trinn	Mål: Eleven kan bruke touchmetoden.	Underveis	Mestrer
7	Eleven kan skrive minst 30 ord i minuttet.		

Nettressurser

Ressurser for undervisning	Beskrivelse
www.iktsenteret.no	
www.dubestemmer.no	Du bestemmer.no er et undervisningsopplegg om personvern og digital dømmekraft.
www.iktplan.no	IKTplan.no inneholder ferdige ressurser i form av opplæringsvideoer, presentasjoner, tester, fagveiledninger og lenker til aktuelle nettsted
http://web2.gyldendal.no/digitalferdighet/	Nettstedet til boken fra Gyldendal forlag, med diverse veiledninger.
http://www.skoleipraksis.no/digital-kompetanse/filmar/	Filmer om digital kompetanse. Ligger etter trinn.
www.informasjonskompetanse.no	Nettstedet inneholder ideer til undervisningsopplegg om informasjonskompetanse, eksempler på gjennomførte prosjekt, nettoppdrag og lenker til aktuelle ressurser. Organisert etter trinn.
www.musikkteknologi.no	Nettsted med tips til bruk av digitale ressurser i musikkundervisningen. Se etter link for nedlasting av programmet Audacity (for lydredigering). GRATIS.
www.nettvett.no	På Nettvett.no får du informasjon og hjelp om blant annet bruk av e-post, chat og sosiale medier, spam, virus, deling av filer på internett, nettbank, og beskyttelse mot angrep utenfra.
http://10fastfingers.com/typing-test/norwegian	Skriveprogram for å lære touch.
http://www.skrivehurtigt.dk/norsk/norsk.htm	Test av skrivehurtighet (touch).
Ressurser for skolen/lærerne	
www.delrett.no	Hvordan du som lærer skal forholde deg til opphavsrett i undervisningen.
http://www.moava.org/files/2015/03/1-digital_mobbing-praktiske_rad_for_skoler.pdf	Hefte med råd mot digital mobbing.
https://evabra.wordpress.com/digital-kompetanse-3/ikt-ferdigheter-man-b%c3%b8r-kunne/	Bloggen til Eva Bratvold, med mange gode veiledninger om bruk av IKT, og en bok om IKT i skolen som kan lastes ned.